

Janne Mark
Kontinent

with Arve Henriksen

ACT

Janne Mark
Kontinent

with Arve Henriksen

ACT

‘Har døden taget noget fra dig’ af Naja Maie Aidt

‘En sang om kærlighed’ af Eeva Kilpi

Selv mord blandt gamle mennesker
– myter, viden og forebyggelse

NIKAS KAMPFELT · NICOLETTE BRINCKSTED · LIVER BILLE BRINCK · ANNETTE STRANDGAARD
 ELISABETH LIND · ANNE FRANKS · SØSSE SANDSTED · PETER KILM
 HEDVIG · KIK · LISE MALMSTRØM · KATTE BRUNCK · KAREN SCHIBYE
 PETER STORM · JESSE TELLEVO · JAN HENRIK WINDLIV · LILIAN ZELDEN

NYT MORKER FÖRLAG · ANNELOE BOCK

Når **to** én
bliver til **én**

OMSORG FOR ÆLDRE EFTERLADTE
 UNDERVISNINGSMATERIALE OG INSPIRATION TIL AT
 UDARBEJDE EN HANDELPAN FOR ÆLDRE I SORG

Palliativt Videncenter

SORG - NÅR ÆGTEFÆLLEN DØR

Johi Tellevo

REDAKTION:
 MICHAEL BIVHED JACOBSEN
 MAL-BRITT GULDIN
 CHRISTIAN JÜLL BUSCH

**GIV
 SORGEN
 ORD**

Sorgkultur
 i forandring

MUNKSGAARD

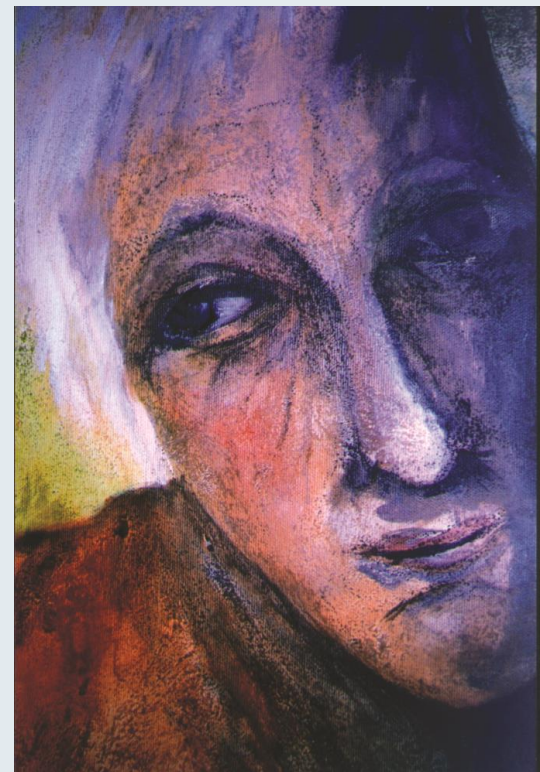

Ældre menneskers sorg – fra underkendelse til anerkendelse

Program torsdag den 7.marts 2024

45 minutter, fordelt mellem viden om

- Sorg – efter ægtefællens død
- Sorgstøttemuligheder

I 2023 døde **58.384** danskere,

92 % var over 60 år

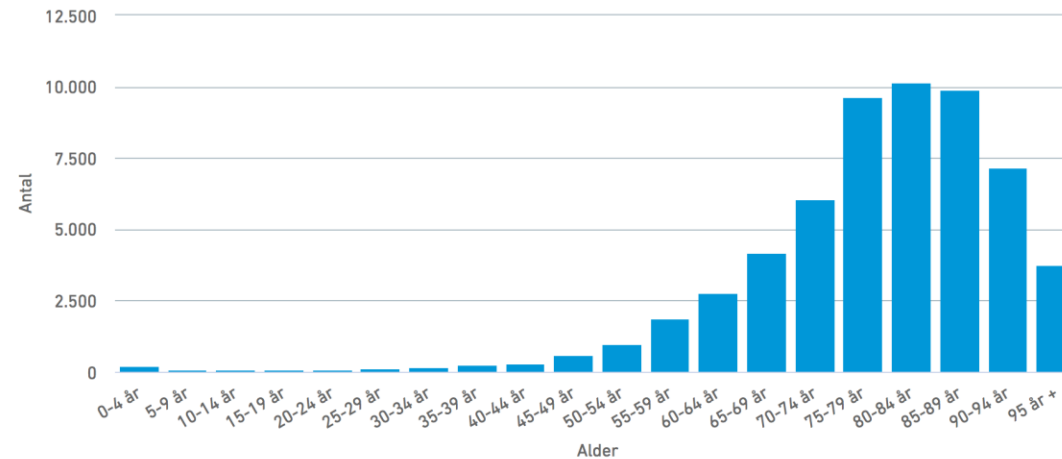
(Samlet 1.856 danskere under 50 år og 56.528 danskere over 50 år)

Antallet af døde fordelt efter alder

Her kan du se, hvordan antallet af døde fordeler sig på alder. Tallene er fra det senest opgjorte år.

Døde fordelt efter alder

Tid: 2023:

Omkring 17.000 danskere over 65 år, mister hvert år deres ægtefælle

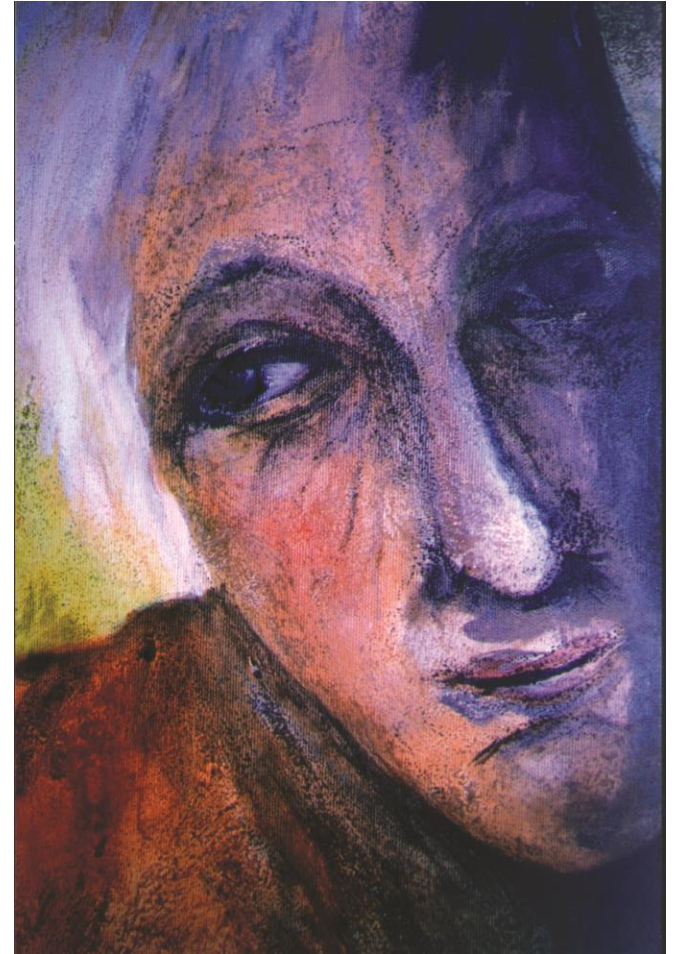
(21.010 efterladte ægtefæller i 2022 = 85 % af alle ny blevne enker og enkemænd var over 65 år (18.053))

6.120 mænd, over 65 år blev enkemænd

11.933 kvinder, over 65 år blev enker

(Danmarks Statistik, 2022)

Forskning viser, at det er en **risikofyldt forandring** i livet
- når ægtefællen dør

Fakta

"Det er jo den vej,
vi alle skal!"

HUSK

TAB AF ÆGTEFÆLLE
ER EN RISIKOFYLDT
OVERGANG I LIVET

- Tab af ægtefælle øger risikoen for **ensomhed** betydelig.
- Årene efter 65 år, er **fylt med tab** så tab af ægtefælle er ikke enestående.
- Flere ældre efterladte **lider af depression, PTSD og kompliceret sorg**
- Mennesker over tres år, er den aldersgruppe, der **hyppigst begår selvmord** i Danmark. Tab af ægtefælle øger risikoen betydeligt

Hvordan, kan det gå så galt?

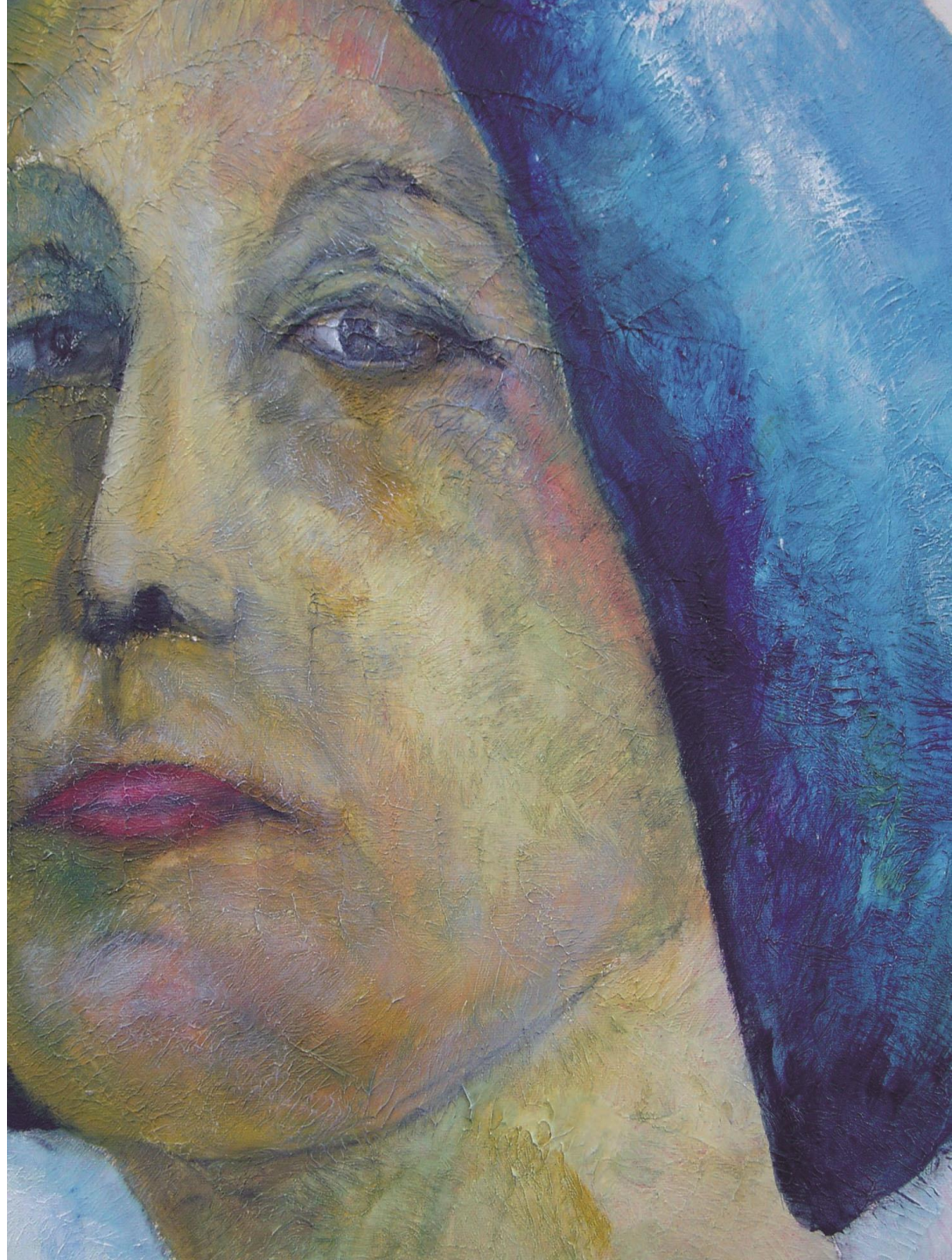
Hvordan, kan det gå så galt?

- Holdning
- Viden
- Handling

Holdning

- **Naturligt** at miste som ældre
→
**underkendelse eller
negligering** af gamle
menneskers sorg

"Hvor gammel blev han"?

"Hvor gammel, hvor længe, hvor længe, hvor længe ...?"

87 - 4 - 6- 54

"Det er jo naturens gang "

"I har jo haft mange gode år "

"Hun havde jo alderen til det "

"Det var godt, hun endelig fik fred "

"I fik jo et langt liv sammen "

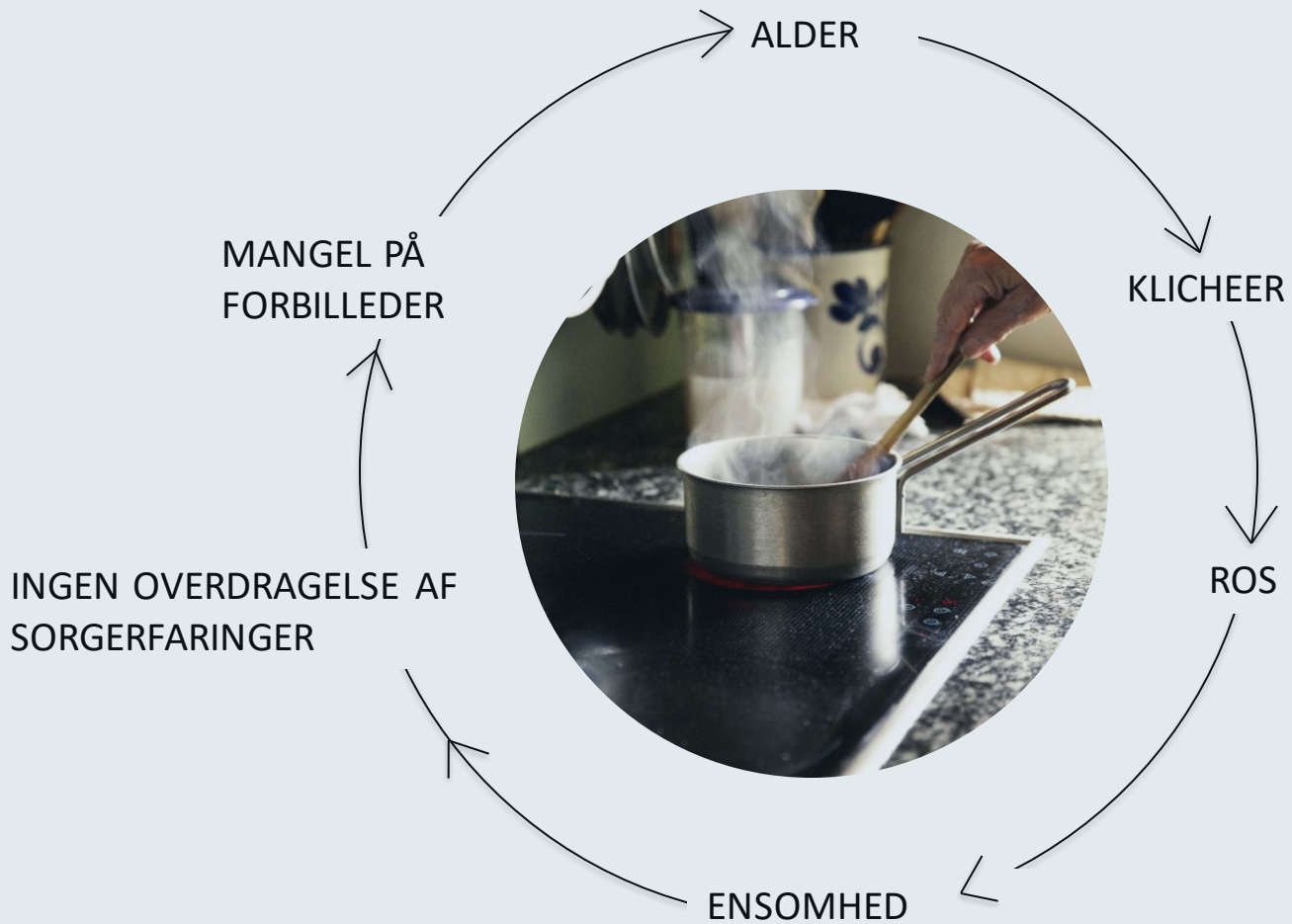
"Nu må du se at komme over det "

"Nu må du se at komme videre "

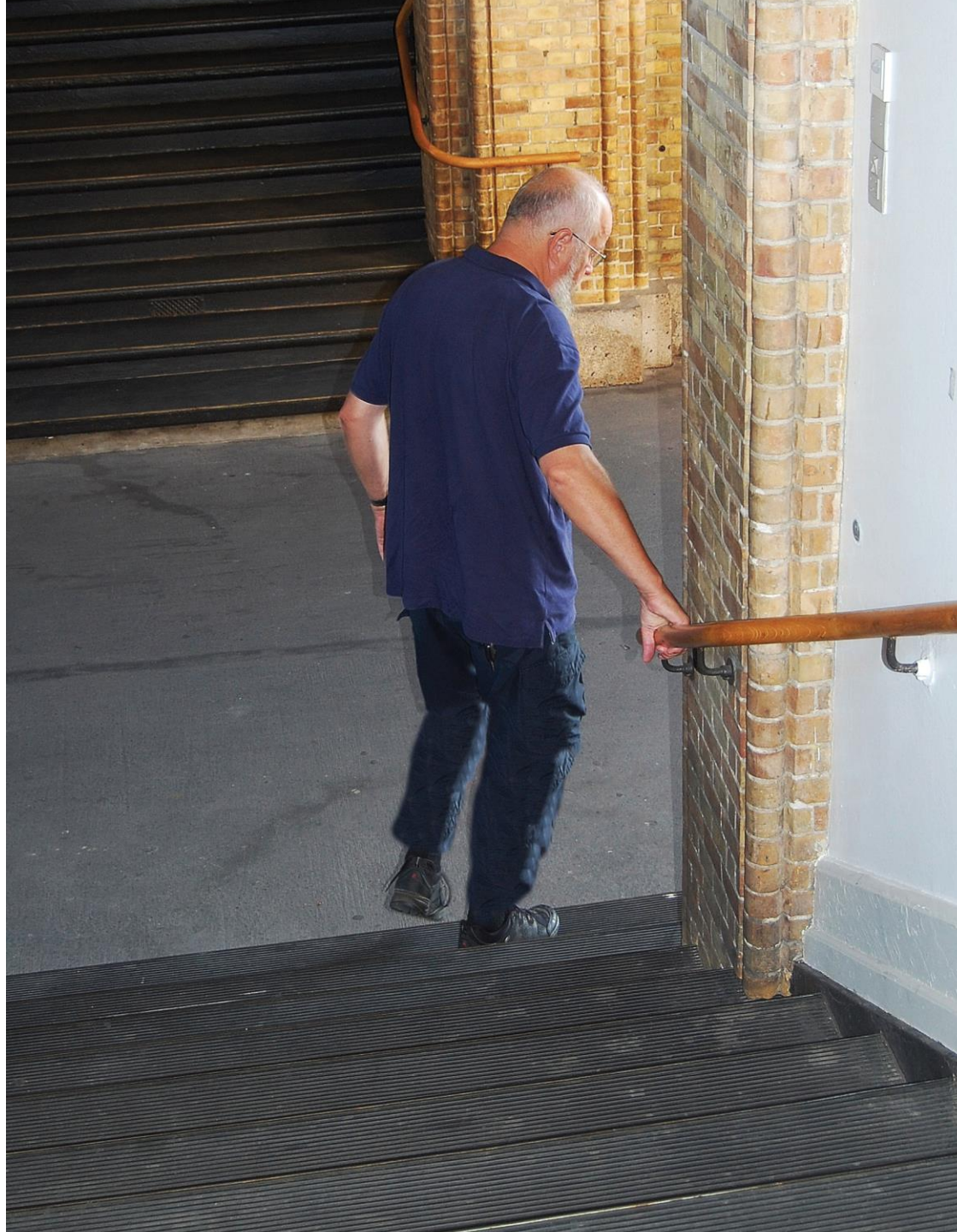
NEGLIGERING AF ÆLDRE MENNESKERS SORG

”Jeg vidste, at hun skulle dø, men jeg var ikke klar over, at jeg ville blive slået sådan helt ud af kurs”

Ole Hansen, Kristeligt Dagblad 2011.

"Hvor gammel
blev han?"

HUSK

SORG HANDLER
IKKE OM ALDER

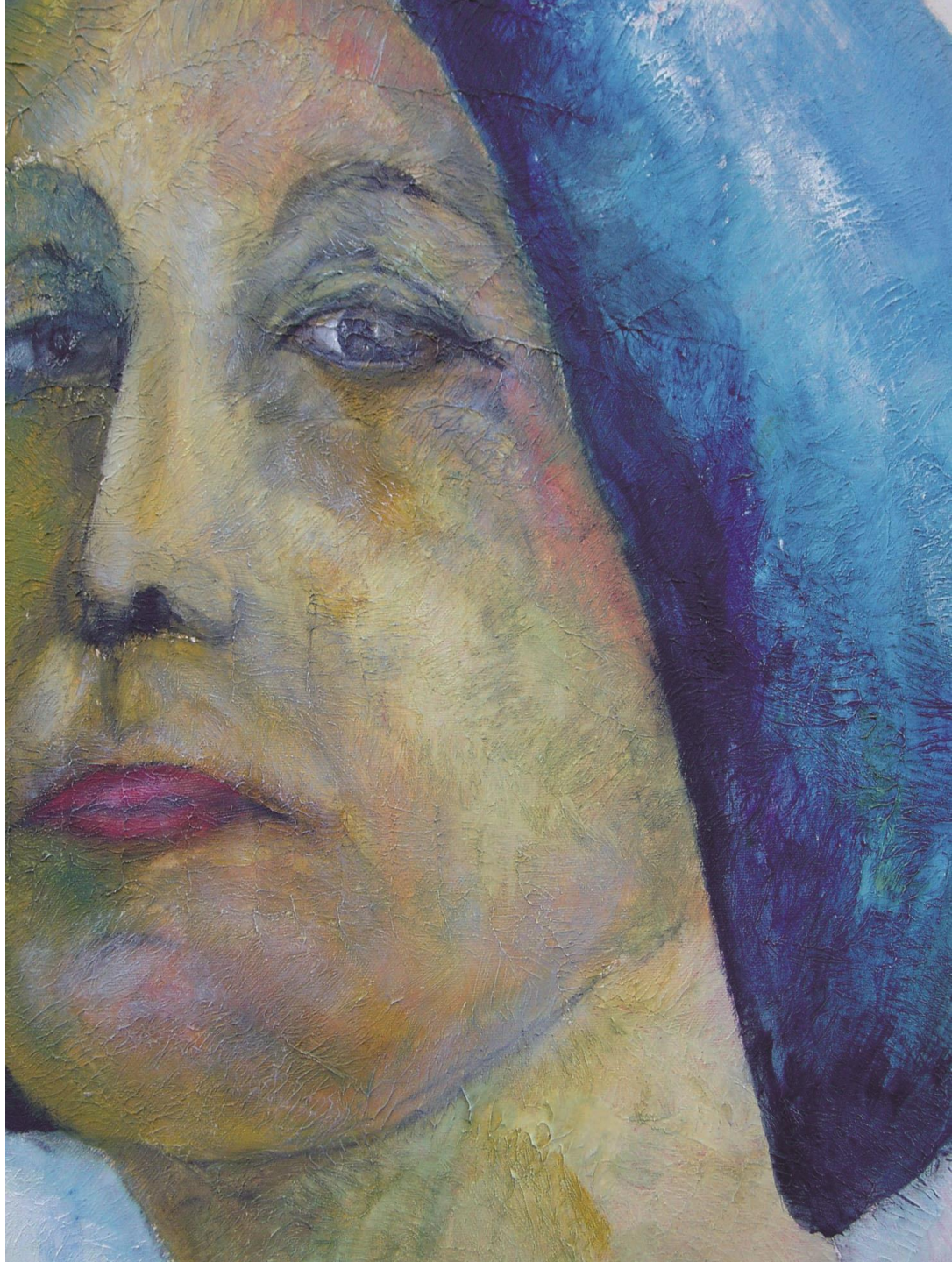

”Sorg viser sig at være et sted, ingen af os kender, før vi når frem”

(Et år med magisk tænkning, Joan Didion)

Viden om sorg

Forældet sorgforståelse

"Du skal nok komme over det "

"Nu må du se at komme videre "

"Du skal jo ikke dyrke sorgen"

"Nu skal vi ikke rippe op i det"

Faseteorien

Chok	Reaktion	Bearbejdning	Nyorientering
------	----------	--------------	---------------

Sorg kan defineres som den proces et menneske gennemgår for at **lære at leve med et tab** og **komme overens** med den **følelsesmæssige belastning** og **de forandringer**, tabet forårsager.

(Stroebe et al, 2001)

Toprocesmodellen

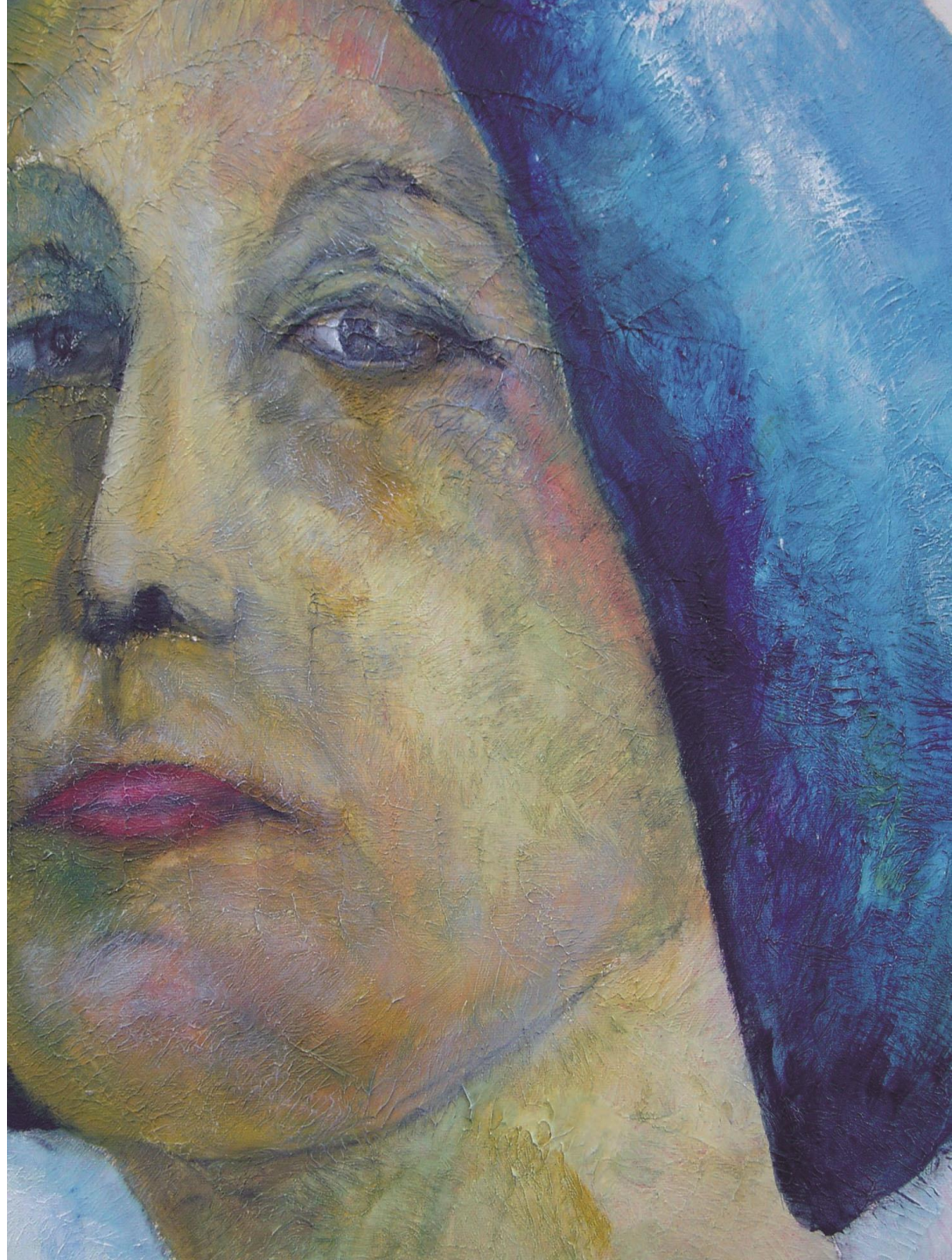
Fem væsentlige forandringer i forståelsen af sorg

Tidligere forståelse af sorg	Aktuelle forståelse af sorg
Sorg forløber ensartet	Sorg forløber individuelt
Sorg 'overstås'	Sorg har ingen 'udløbsdato' Vi 'gensørger' livet igennem
Den efterladte 'løsriver' sig fra den afdøde	Den efterladte opretholder et følelsesmæssigt bånd til den afdøde
Sorg handler om følelser	Sorg handler om følelser og forandring
Sorg er styret af alder	Sorg afhænger om relation

Handling

- Usikkerhed i befolkningen
- Den **professionel indsats**
→ beror på **tilfældighed**

Usikkerhed i befolkningen

Bange

- for alderdommen
- for døden
- for at tale om døden
- for at sige noget forkert
- for at gøre ondt værre
- for at være for påtrængende
- for tårer
- for livets skrøbelighed
- for ikke at kunne hjælpe
- for at blive pålagt en opgave

Eks. oplever efterladte:

- tavshed og brug af klichéer
- venner holder sig væk
- naboen går modsat
- familien lader som ingenting

Den professionel indsats mangelfuld (om end i forandring)

- ældre og sorg er svagt belyst og formidlet
- ikke professionaliseret
- beror på tilfældighed
- omvendt proportionalt med antal sørgende
(2000 børn u.18 år mister far/mor, 17.000 ældre mister ægtefælle og 67.000 voksne o. 40 år mister en forældre - årligt)
- **Begrænset litteratur**
(DANBIB: 39 hits på ældre/sorg og 604 hits på børn/sorg, nov.2012 til 497/3237 sep.2023 (Bibliotek.dk))
- **Ingen støtteforeninger**
Som eks. for børn/unge
(OmSorg for børn og unge i sorg under Kræftens Bekæmpelse; Børn, Unge & Sorg og Skyggebørn)
- **Uensartet tilbud** til efterladte – afhænger af hvor ens kære dør

Hvordan forhindre vi, at det går så **galt**?

Hvordan forhindre vi, at det går så galt?

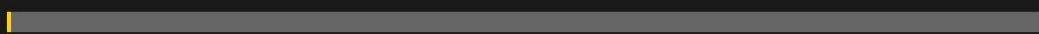
- Holdning
- Viden
- Handling

3
DR

HVORDAN HJÆLPER MAN EN SØRGENDE?

01:39

<https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/video-tegnefilm-om-sorg-hitter-paa-sociale-medier#!/>

Sorgstøtte

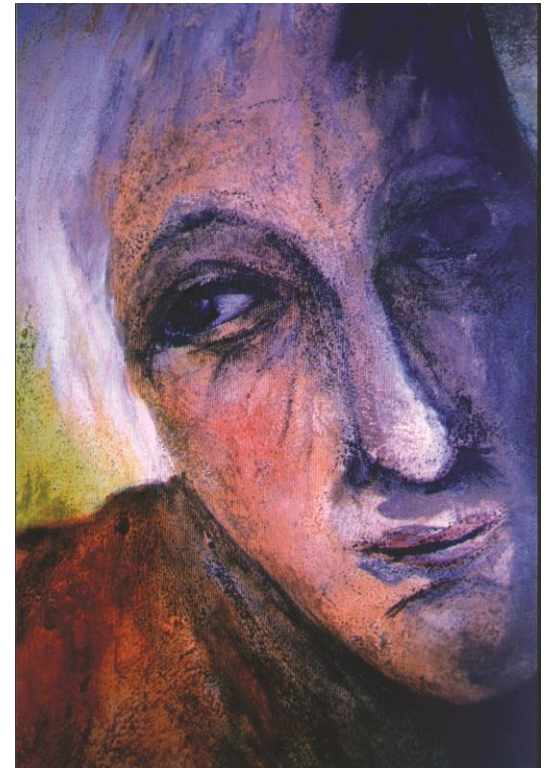
Ved naturlig sorg

Støtte fra:

- Omgangskredsen
- Andre efterladte
- Professionelle

Ved kompliceret sorg

Suppleres støtten med tilbud om behandling af plagsomme symptomer

Efterladtes ønske til omgangskredsen

- Tag initiativ (så den efterladte slipper)
- Vær tilstede og tilgængelig
- Støtte på den efterladtes præmisser

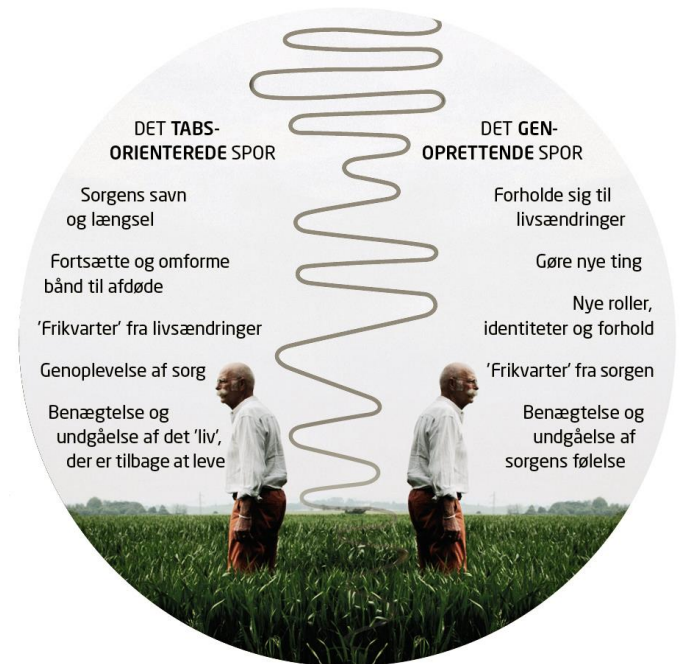
"Sig til, hvis der er
noget, jeg kan gøre!"

HUSK

LAV EN AFTALE:
"JEG KOMMER PÅ
ONSDAG"

- Lyt oprigtigt og indfølelse
- Vis empati, respekt og tålmodighed
- Vær nysgerrig
- Skab ritualer – små og store
- Giv praktisk hjælp
- Giv støtte over tid

- Brug den afdødes navn
- Lad den afdødes minde leve

"Vi vil jo ikke
rippe op i sorgen!"

HUSK

TAL OM DEN
AFDØDE NÅR DET
ER NATURLIGT

Når ægtefællen dør

... har vi Ku
... esker. Jeg er i
... stilling var, at
... skal vi om lidt sy
... går" med Linjen: Kær
... har de haft
... Lars Handrup
... til Korintherne
... Tro, Haab og Kær-
... er Kørigheden.
... : Se, nu stiger solen
... klokke, ej til hoved-

højere oppe på Hansens træpe. Jeg må have ventet
for længe om at berinde mig. pludselig kom der
et par bløde pigearme om min hals og fik et
stort smæk kys. Så stødte du dig op ad træet
pen, og jeg kunne gå jublende glad op ad træet
igade.

Få minuttet før du døde, sagde du: Jeg elsker
dig, kys mig. Mellem de to kys var der et langt
og dejligt samliv, hvor vi har begyndt og sluttet
et hver dag med et kys.
For mig med et hang til m... det den

EGILL JACOBSEN

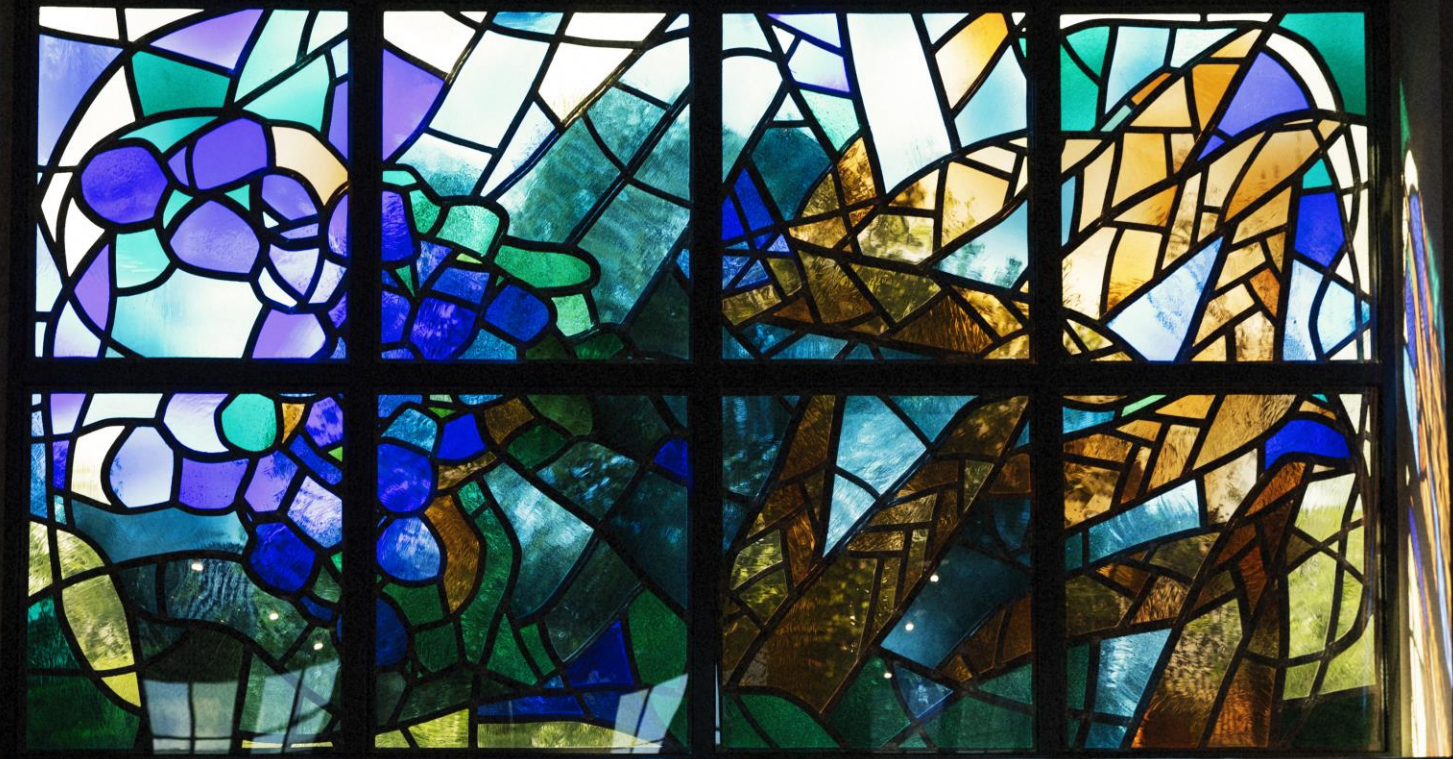

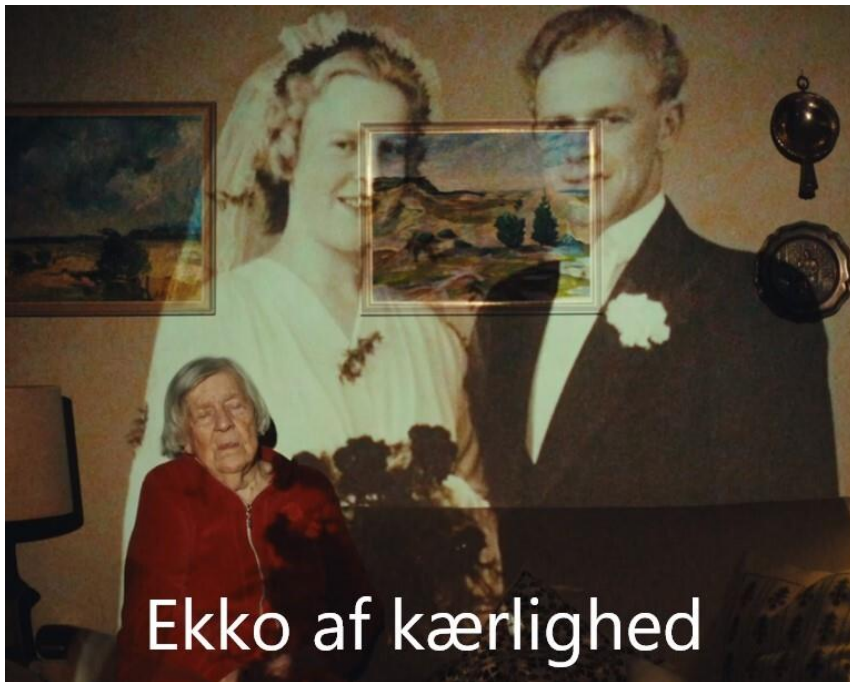
HILLEN DAM HOFF
2010

Film

EN | DA

EKKO AF KÆRLIGHED

Zara Zerny, Danmark, 2024

80 min. | DK/Dokumentarfilm

Hver gang 86-årige René køber blomster, tænker han på, hvilken farve blomster hans hustru ville have valgt, hvis hun stadig var i live. Ligesom de andre personer i "Ekko af Kærlighed" har han tilbragt mere tid sammen med sin partner end på egne ben. Igennem ærlige og intime samtaler med en gruppe danske mænd og kvinder alle over 80 år, bliver vi klogere på hjertesorgen over tabet af deres livsledsager, og hvordan livet kan gå videre. Hver af deres stemmer smelter sammen til et fælles kor akkompagneret med drømmende, abstrakte billeder og musik som kunstneriske fortolkninger af deres indre liv og minder. Tilsammen tilbyder de forskellige perspektiver på kærlighed, livet, ensomheden og døden som et unikt vidnesbyrd fra en ældre generation. Et sanseligt, livsbekræftende portræt af en generation, som langsomt siger farvel.

Grundoplysninger

Credits

Original titel	Ekko af kærlighed
Dansk titel	Ekko af kærlighed
International titel	Echo of You
Emneord	Ældre , Forelskelse , Kærlighed , Parforhold , Ægteskab , Dødsfald , Sorg , Minder , Erindringer , Følelser , Demens , Savn , Utroskab , Sex , Kærester , 2020-2030
Instruktør	Zara Zerny
Manuskript	Zara Zerny
Producent	Maria Møller Kjeldgaard
Fotograf	Jacob Sofussen
Klipper	Sofie Steenberger
Lyd	Teis Syvsig , Bobby Hess
Komponist	Viktor Dahl
Produktionsland	Danmark
Dansk distribution	CPH:DOX
Dansk biografpremiere	15.03.2024

Ved naturlig sorg

Støtte fra:

- Omgangskredsen
- Andre efterladte
- Professionelle

Ved kompliceret sorg

Støtte suppleres med tilbud om
behandling

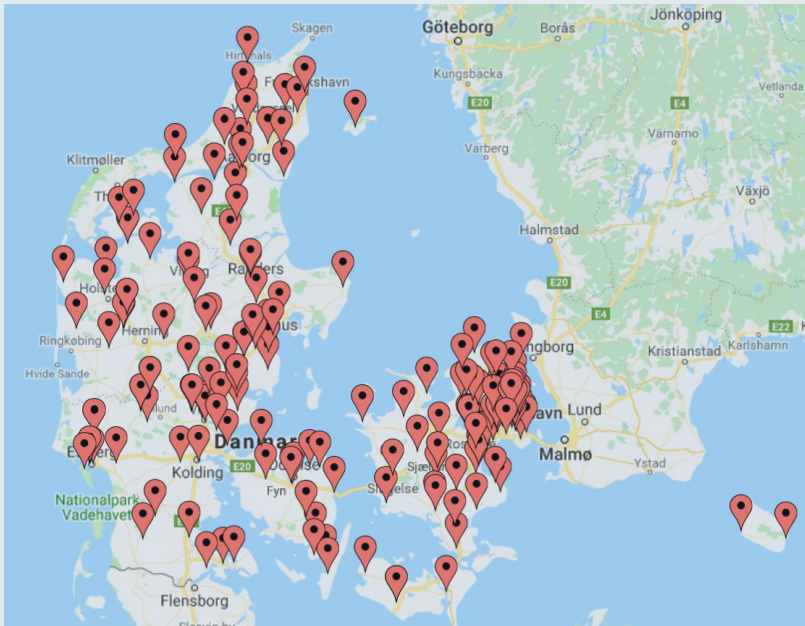

Antallet vokser:
Fra 161 i 2012 til 287 i 2017.

Især folkekirkens tilbud:
Fra 84 sogne med sorggrupper for voksne- og ældre efterladte (2012) til 164 sogne (2017) 150 tilbud (2024)

Sammen om sorgen
Find en sorggruppe

Folkekirken har sorggrupper over hele landet.
Her kan du finde en sorggruppe i nærheden af dig.
Du er velkommen i folkekirkens sorggrupper uanset religiøs tilhørsforhold.

Find en sorggruppe tæt på dig

Alle på 2, 3000 hitsinger

Alle Søn Ungt Voksne **Alle** Børn

Sorggruppe i Egebaksvang sogn
For dig, som har mistet en søn. For dig, som sårer sig som måske har mistet håbet og troen. For dig, som sorgen og sølen har gjort ensom. Kom og vær med! Vi bærer sammen på hinandens sorg og fortællinger og det g'ir livsmød til dagen i dag og morgen.

Vi mødes i Egebaksvang Sognhøjs, Strandvejen 340A, 3050 Espergerode hver anden torsdag 15-16. Forløbet strækker sig over 6 gange.

Afstand: 8 km Ungt, Voksne, Ældre

Sognet: Egebaksvang
Strandvejen 340A
3050 Espergerode

Kontaktperson(er):

Gitte Schackinger, sognepræst

3133298 gs@dkm.dk

Arrangerer: Egebaksvang Kirke [Link til denne søgning](#)

Sorggruppe for voksne

Sorggruppe for 8 personer som ledes af kirken 2 præster. Gruppen er for voksne der har mistet ægtefælle, kæreste, barn, søskende eller en ven. Vi mødes 10 gange hver 14 dag.

Ny sorggruppe vil begynde i efteråret 2023.

Afstand: 13 km Ungt, Voksne, Ældre

Konfirmations- og Præstegruppen
Hummelbak Skolevej 4
3050 Hummelbak

Kontaktperson(er):

Hanne Heinsk Bæse, sognepræst

4161638 h@dkm.dk

Hanne Heinsk Bæse, sognepræst

5181281 h@dkm.dk

Arrangerer: Hummelbak Kirke [Link til denne søgning](#)

Sorggruppe for voksne

Gruppen er for voksne, der har mistet ægtefælle, forældre, voksne børn, eller andre venner. Sorggruppen er et beroligende sted, hvor du møder andre som har mistet. Her er der mulighed for at tale om svære følelser, lytte til andre i samme situation og dele erfaringer og minder. Gruppen mødes af og til 8 personer, som mødes 10 gange ca. hver 14. dag. Der starter nye grupper op ca. 2 gange om året.

Afstand: 33 km Ungt, Voksne, Ældre

lok. 3 og 4, Sognekirkens underrøpe
Christian X's Alle 122
2800 Kongens Lyngby

Kontaktperson(er):

Catherine Murphy, formidlingsmedarbejder

40283958 cat@christianskirken-lyngby.dk

Gitte Rasmussen, kirkedag

45871398 git@dkm.dk

Arrangerer: Christianskirken [Link til denne søgning](#)

Er du arrangør af en folkekirkelig sorggruppe? Klik her for se, hvordan du får din sorggruppe med i oversigten.

Sorgvejviser

Er du efterladt, og har brug for hjælp og støtte i din sorg? Her finder du en vejviser over sorgruppeløb i hele landet, for efterladte efter dødsfald. Formålet med Sorgvejviseren er at gøre det så nemt for dig som muligt at finde den rette og nødvendige støtte og hjælp til sorgen, der hvor du bor.

Søg og klik dig frem via geografi, alder og type af sorgstøtte tilbud. Alle tilbud er gratis. I enkelte tilfælde kan der indgå betaling for forplejning. Dette vil fremgå af det konkrete tilbud.

Sorgvejviseren samler udelukkende gruppetilbud. Er du efterladt og har brug for individuel hjælp, kan du måske finde info på sundhed.dk eller kontakte den kommune, du bor i. I mange kommuner er der mulighed for forebyggende hjemmebesøg, individuel samtale og rådgivning af kompetente sorgrådgivere.

Sorgvejviseren indeholder kun de tilbud, vi har kendskab til. Hvis sorgvejviseren skal være god og anvendelig for efterladte, og synligere flest mulige tilbud, må du meget gerne tippe os, i fald du har viden om et sorgstøtte-tilbud. Kender du til et tilbud, der ikke er med her, så kontakt Det Nationale Sorgcenters kommunikationsafdeling på kom@sorgcenter.dk.

Vælg region

Region Hovedstaden ▼

Vælg kommune

Helsingør Kommune ▼

Type af tilbud

Alle typer ▼

4 resultater

Vis tilbud til: Alle Børn Unge Voksne Ældre

☰ Vis tilbud på liste

📍 Vis tilbud på kort

Sorghruppe

Mere info ▶

👤 Kirkeligt tilbud

📍 Helsingør Kommune, Region Hovedstaden

👤 Voksne, Ældre

🏠 Vestervang Kirke
Gulmevej 66, 3000 Helsingør

Sorghruppe (Selvhjælp)

Mere info ▶

Selvhjælpsgruppen er et fristed, hvor du i et trykt og ligeværdigt fællesskab kan dele dine tanker. Du oplever, at du ikke er den eneste, der slås med noget svært. Gennem samtalen finder du støtte og nye ressourcer, som hjælper dig videre. Gruppen har to frivillige tovholdere, som sætter rammen for gruppen og starter samtalerne.

<http://www.frivilligcenter-helsingor.dk/selvhaelpsgro>

👤 NGO

📍 Helsingør Kommune, Region Hovedstaden

👤 Voksne, Ældre

🏠 Frivilligcenter Helsingør
Kronborgvej 1C, 2. sal, 3000 Helsingør

Sorghruppe i Egebæksvang sogn

Mere info ▶

For dig, som har mistet en elsket. For dig, som sørger og som måske har mistet håbet og troen. For dig, som sorgen og tabet har gjort ensom. Kom og vær med! Vi berører sammen på hinandens sorg og fortællinger, og det giver livsmod til dagen i dag og i morgen.

Vi mødes i Egebæksvang Sognekøns, Strandvejen 340A, 3060 Espergårde hver anden torsdag 15-16. Forløbet strækker sig over 6 gange.

Start: 16-03-2023

www.egbaeksvangkirke.dk

👤 Kirkeligt tilbud

📍 Region Hovedstaden

👤 Unge, Voksne, Ældre

🏠 Egebæksvang sogn
Strandvejen 340A, 3060 Espergårde

235 mennesker over 65 år, mistede deres ægtefælle, i Helsingør i 2022
(234/242/224/240/213 de fem tidligere år)

Du er her: Helsingør Domprovsti > Provstiets sogne og kirker > Kirker

Kirker i Helsingør Domprovsti

Her er en oversigt over de 10 kirker, der ligger i Helsingør Domprovsti.

Klik på kirken og kom til sognets egen hjemmeside.

Egebæksvang kirke	Gurre kirke
Hellebæk kirke	Hornbæk kirke
Mørdrup kirke	Sct. Mariæ kirke
Skt. Olai kirke (Helsingør Domkirke)	Sthens kirke
Tikøb kirke	Vestervang kirke

+ EGBÆKSVANG KIRKE +

Stjerner, fortæl - Koncert med Råby Kammarångare

17. mar. 2024 16:00 →

AKTUELT I EGBÆKSVANG KIRKE

KONCERTER OG MUSIK

Læs mere her

ANDAGTER OG AKTIVITETER

Læs mere her

KONFIRMATION 2024

Læs mere her

BABYSALMESANG

Læs mere her

Morgenstund med guld i mund

Læs mere her

KUNST I SOGNEHUSET

Udstilling i september - december

Læs mere her

TIKOB & GURRE KIRKER

TIKOB OG GURRE KIRKER ER FOR ALLE

Velkommen til vores to kirker, som byder alle indbyrdes til aktiviteter og kirkelige handlinger, vores døbe er åbne, og der foregår arrangementer på tværs af kirkene, som alle er velkomne til at deltage i.

GUDSTJENESTER

ARRANGEMENTER

Vinterforeninger 2024

Kunstklubben

Koncerter

Sommersuffluz 2023

Det sker i Hellebæk Kirke og Sognehus

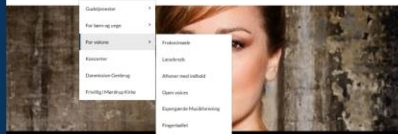
Babysalmesang i Hellebæk Kirke

Mandag 4. marts 2024, kl. 10:00
Hellebæk Kirke
Annette Høvemann Linnet

AFLYST - Hellebæk Kirkes børnerok over i Sognehuset

Torsdag 5. marts 2024, kl. 16:00
Hellebæk kirke, sognehus
Korleder Christine Rafn

Julekoncert med jazzstjernen 19. dec. 2024 19:30

Fingerbelet

Torsdag 17. marts 2024, kl. 09:00 - 10:00
Mørdrup Kirke
Gratis

Babysalmesang

Torsdag 5. marts 2024, kl. 09:00 - 10:00
Mørdrup Kirke
2 Efter- og forældrearrangementer

Støtte fra:

- Omgangskredsen
- Andre efterladte
- Professionelle

Tilbud om behandling
- hvis sorg bliver kompliceret

Professionelle indsats:

- Plejepersonalet
- Lægen
- Præsten
- Forebyggende medarbejder
- Socialrådgiveren

Efterladtes ønsker til fagpersoner:

- Informér os om, hvad vi har brug for **at vide om dødsfaldet**, og hvad der videre skal ske
- Hjælp os med at **sige farvel** på den bedst mulige måde

- **Tag kontakt** – tilbyd hjælp, overlad **ikke initiativet til os**
- **Organisér jer** og skab rutiner, lad **ikke hjælpen blive tilfældig**
- **Fordel jer**, kom ikke alle på én gang – og **ikke kun i starten**
- **Vær fleksible**, lyt til, hvad vi har brug for, men **tag over, når det er nødvendigt**
- **Vær til stede, også når hverdagen kommer**

- **Informér os** om sorg og sorgstøtte
- Hjælp os til at **hjælpe vores børn og børnebørn**

- Hjælp os i **kontakt med andre**, som har oplevet det samme
- Hjælp os til at komme i **kontakt med sorggruppe**, psykolog, psykoterapeut og **andre faggrupper om nødvendigt**.

"Det er jo den vej,
vi alle skal!"

HUSK

TAB AF ÆGTEFÆLLE
ER EN RISIKOFYLDT
OVERGANG I LIVET

Lov om ændring af lov om social service

(Målrkning af de forebyggende hjemmebesøg)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015, som ændret ved § 1 i lov nr. 495 af 21. maj 2013, § 1 i lov nr. 722 af 25. juni 2014 og lov nr. 1576 af 15. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. § 79 a, stk. 1, affattes således:

»Kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 80 år, og som bor i kommunen, jf. dog stk. 2 og 3.«

2. I § 79 a indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde et forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, som bor i kommunen, i deres fyldte 75. år.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forebyggende hjemmebesøg efter behov til borgere i alderen 65 år til 79 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsevne, og som bor i kommunen.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 4-6.

3. I § 79 a, stk. 2, 1. pkt., der bliver stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »behov«: », jf. dog stk. 1 og 2«, og 2. pkt. ophæves.

4. § 79 a, stk. 4, der bliver stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om de kommunale forpligtelser efter stk. 1-5, herunder om samordning med andre generelle kommunale forebyggende og aktiverende foranstaltninger og om andre måder at gennemføre det forebyggende hjemmebesøg på end ved besøg i hjemmet.«

5. I § 139 indsættes efter »følge disse beslutninger op«: », jf. dog stk. 2«.

6. I § 139 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter §§ 79, 79 a, 83, 83 a, 84, 86, 119-122 og 192 samt følge disse beslutninger op.«

7. § 161, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

8. I § 161 indsættes efter stk. 2, der bliver stk. 1, som nye stykker:

»Stk. 2. Social- og indenrigsministeren fastsætter regler om betaling for tilbud efter §§ 85 og 97-99 og om beregnings- og indkomstgrundlaget for betalingen for disse tilbud.

Stk. 3. Sundheds- og ældreministeren fastsætter regler om betaling for tilbud efter §§ 83, 83 a, 84 og 86 og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

9. I § 182, stk. 9, ændres »§ 161, stk. 1,« til: »§ 161, stk. 2 og 3,«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2016.

Givet på Marselisborg Slot, den 29. december 2015

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

Koordineret indsats for efterladte over 65 år i Odsherred Kommune

S T Ø T T E F R A P R Æ S T E N

Besøg af
hjemme-
sygeplejersken
indenfor
to uger
efter
dødsfaldet

Besøg hos
den praktise-
rende læge
omkring
en måned
efter
dødsfaldet

Besøg af
den forebyg-
gende
sygeplejerske
indenfor
to måneder
efter
dødsfaldet

Besøg af
den forebyg-
gende
sygeplejerske
et halvt år
efter
dødsfaldet

Besøg hos den
praktiserende
læge omkring
et år efter
dødsfaldet

S O R G G R U P P E

Summer
digs

